No 1705.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 26 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 25 November.

[illegible] beraadslaging over het Vde hoofdstuk der begrooting (Binnenlandsche Zaken) heeft niet veel opgeleverd. Twee redevoeringen gaven aanleiding tot eenige diskussie. De heeren van Goltstein en Groen van Prinsterer traden op, de een om de begrooting, de ander om de politiek van 't ministerie van Binnenlandsche Zaken te bestrijden.

De heer van Goltstein gaf eene tweede verbeterde editie van zijne redevoering gehouden bij de algemeene beraadslagingen over de gansche begrooting van 1853. De begrooting van Binnenlandsche Zaken is steeds klimmende: hij kan en mag dat niet goedkeuren, omdat bij den toestand onzer schatkist geene dan noodige uitgaven mogen worden gedaan. Verscheidene posten nu waren wel *nuttig*, maar *niet noodzakelijk*, als daar zijn telegrafie, verbetering van middelen van vervoer enz. Zijns inziens moest het gouvernement meer overlaten aan de vrije werking der industrie, en zich in den regel bij het opheffen der belemmeringen bepalen, die der nijverheid in den weg staan. Men ziet uit dit kort overzigt, dat de heer van Goltstein zich de moeite heeft gegeven om andermaal aan de Kamer mede te deelen, wat hij haar bereids verledene week had gezegd.

Daarop is kort en bondig en uitmuntend geantwoord door den heer Dommer van Poldersveldt. Hij gaat de rigting van het ministerie van Binnenlandsche Zaken na, en toont aan dat het den goeden weg bewandelt. Het gouvernement tracht er juist naar om eigen kracht bij de nijverheid te [illegible] en de belemmeringen voor [illegible] in het [illegible] konkurrentie op te wekken. Zoo is men binnen korten tijd in het bezit geraakt van vele nuttige openbare werken, zonder bezwaar voor de schatkist; en men heeft alzoo en de nijverheid begunstigd, en het pauperismus bestreden. Alleen daar, waar partikuliere krachten te kort schieten, komt de regering te hulp, en dat nog op eene wijze, die der schatkist niet hindert, dewijl er voldaan kan worden aan de zucht om belastingen te verminderen en den rentenlast te verligten, en te gelijk de volkswelvaart te bevorderen. Van het standpunt der algemeene welvaart uitgaande, vervalt tevens alle naijver tusschen de provincien, en moet het tamelijk onverschillig zijn of men met Noord-Brabant en Limburg, dan wel met Groningen en Vriesland aanvangt.

Daarmeê was de redevoering van den eersten spreker weerlegd. De minister van Binnenl. Zaken, die zulks erkent, heeft evenwel nog daarbij willen voegen, dat de aanmerking van den heer van Goltstein alleen drukt op enkele duizende guldens; dewijl de sommen aangevraagd voor telegrafie en waterwerken het gevolg zijn van werken en wetten door de Kamer goedgekeurd: wat die sommen te boven gaat, bedraagt slechts enkele duizende gulden, waarop in geen geval de noodkreet van afkeuring, door den heer van Goltstein geslaakt, van toepassing kan zijn.

De tweede spreker, de heer Groen van Prinsterer, heeft de politieke rigting van dit departement bestreden, vooral met het oog op die organieke wetten, welke wij reeds bezitten of nog te wachten hebben, dat wil zeggen de armenwet, en de wet op het lager onderwijs. Wat hij van de armenwet zeide, dat zij een Napoleontischen geest ademt, en een streven naar staatsalvermogen verraadt, wordt door ons beaamd; wij hebben dat breedvoerig bewezen, en zien met verlangen uit naar het antwoord van den minister, die verklaard heeft, dat zij spoedig komen zal. De heer Groen is breedvoeriger geweest in het behandelen van de onderwijs-quæstie. Hij bespreekt (wij stippen slechts de voorname punten aan) 1° het bijzonder onderwijs. Hij erkent dat het gouvernement vrijgevig is in het verleenen van magtiging tot het openen van bijzondere scholen; maar meent dat de verdienste daarvan voor dit gouvernement juist niet zeer groot is. Dat is onbillijk. De meerdere vrijheid, die wij ten deze genieten, is het gevolg der lange jaren gevoerde diskussie; maar het blijft niettemin waar, dat het gouvernement in deze aangelegenheid eene bereidvaardigheid toont, die ieder onbevooroordeelde verdienstelijk noemen moet. De regering heeft regt om daarop roem te dragen. Nu klagen, wel is waar, eenige vrienden van den heer Groen over moeijelijkheden, die zij ontmoeten; niet van het gouvernement, maar van de stedelijke en provinciale besturen. Dan de heer Thorbecke heeft teregt aangemerkt, dat niet zelden de schuld daarvan aan die vrienden van den heer Groen moet worden toegerekend. Zij hebben soms eene manier van vragen, die allerhatelijkst is voor de besturen aan welke die vragen gerigt zijn? Waartoe die hatelijkheid? Zij kan nergens toe dienen, dan om de hartstogten tegen hun doel in werking te brengen. Overigens heeft de minister medegedeeld dat van 1° Jan. 1850 tot 10 Okt. 1852 er 150 tot 160 bijzondere scholen zijn opgerigt. De minister heeft daarbij verklaard, dat hij de noodzakelijkheid eener bijzondere school aanneemt daardoor alleen dat zij gevraagd wordt, en dat bij hem nooit als een bezwaar weegt de schade, die de bijzondere school aan den meester der openbare school zou kunnen berokkenen. Het is onmogelijk meer te wenschen, en de heer Mackay is niet meer dan billijk geweest, toen hij den minister voor die verklaring zijnen dank betuigde.

2°. verklaart de heer Groen, dat in den tegenwoordigen toestand het openbaar schoolwezen gedesorganiseerd wordt. Zulks is bestreden door den heer van der Veen, die bewees, dat het openbaar onderwijs sinds den laatsten tijd verbeterd is. De minister heeft overigens den heer Groen uitgetart zijne beschuldiging te bewijzen.

3°. Het voorname punt, waarover de heer Groen van Prinsterer vooral heeft uitgeweid, betreft de *gemengde scholen*, [illegible] dat de minister die voornemens [illegible] te regelen. Wij kunnen den spreker op dat terrein niet volgen, omdat wij niet begrijpen wat ons van zijne redevoering is onder de oogen gekomen, en niet weten, wat het gouvernement ten deze voornemens is te doen. Als wij de toekomstige voordragt van wet op het onderwijs berekenen naar hetgeen de voordragt van de armenwet is, dan gelooven wij dat de heer Groen regt heeft om die onderwijswet te vreezen en ze reeds vooraf te bestrijden. Maar wij achten ons tot zulke berekening niet geregtigd. De heer Groen heeft den wensch geuit, dat in den minister eenige zucht tot transaktie mogt openbaar worden; en wij hebben met genoegen uit de rede van den minister meenen te mogen opmaken, dat hij verre is van dien wensch te verwerpen. Integendeel. Het onderzoek dat de minister verklaart ten deze in te stellen, heeft ten doel, om zich met de behoeften en wenschen der natie bekend te maken. Wij vertrouwen dat de minister ook omtrent de armenwet dergelijk onderzoek zal hebben raadzaam geacht; en dat bevestigt bij ons de verwachting, dat de minister in zijn aanstaand antwoord op het verslag der Kamer blijk zal geven, dat hij zich wil laten vinden. En mogten wij in die hoop veel of weinig teleurgesteld worden, dan ligt daarin nog geen afdoende reden, om voor de onderwijswet te vreezen. Het gouvernement heeft toch in zake van onderwijs steeds een ander gedrag aangenomen, dan in zake van armenverzorging; zoo als blijkt uit de vrijgevigheid, waarmede het bijzonder onderwijs wordt behandeld, en uit de albemoeizucht, die in de armenwet doorstraalt. En alhoewel de minister door de redevoering van den heer Groen niet is te bewegen geweest tot het geven van verklaringen omtrent zijne denkwijze; zoo is in hetgeen hij ten antwoord daarop gezegd heeft, door ons bij eene vlugtige lezing niets verontrustends, en veeleer iets geruststellends opgemerkt. De tijd zal leeren wat daarvan is. Wij hebben geduld, en dit schijnt ook tegen onze verwachting de heer Groen te bezitten.

Want 4° heeft hij verklaard, en hij haalde dit aan als een goed teeken, dat het spreken en werken van zijne vrienden in zake van onderwijs, dit goede rezultaat heeft gehad, dat de voordragt van de wet op het onderwijs zoo lang is vertraagd. De heer Groen bespreekt deze aangelegenheid, alsof zij hem en zijnen vrienden alleen in eigendom toebehoorde. De heer Groen moest niet vergeten, dat, zoo hij en zijne vrienden veel gedaan hebben voor het onderwijs, de Katholijken nog meer hebben verrigt. In deze quæstie is de arbeid der Katholijken vruchtbaarder geweest, dan die van den heer Groen c. s. Met zijne betrekkelijk weinige volgelingen ware hij nooit in staat geweest het onderwijs tot eene nationale quæstie te verheffen. Dat is eene verdienste, die hij geen regt heeft zich toe te eigenen, maar waarvoor hij den Katholijken dankbaarheid schuldig is. Maar dit ter zijde gelaten, hoe komt de heer Groen er toe het zich als eene verdienste aan te rekenen, dat de voordragt eener onderwijswet door zijn toedoen is vertraagd, hij die telken jare en bij alle mogelijke gelegenheden het ministerie te lijf valt met harde verwijtingen, dat die wet niet wordt voorgedragen? De inkonsequentie is openbaar. En de heer Groen bewijst slechts dat hij een drijver is.

Wij laten het hierbij blijven. Met de mededeeling van de redevoering van den heer Groen hebben wij tevens de voornaamste punten aangevoerd van het antwoord des ministers.

Er is nog eene langdurige woordenwisseling gevolgd tusschen verscheidene sprekers en den minister, die van geen belang is; waarna de beraadslagingen zijn gesloten. Al de 50 eerste artikelen der begrooting van Binnenlandsche Zaken zijn achtervolgens aangenomen zonder eenige bedenking, behalve art. 5 (kosten van provinciale besturen) waarbij de heer Mackay en de beide heeren Gevers aandrongen op eene verhooging van de bezoldiging der ambtenaren van de provinciale griffie, welke verhooging de minister niet heeft durven toezeggen.

Droevig stond het gesteld, bij het aanbreken der XIXe eeuw, met de zaken der Katholijke Kerk in Europa. Onze lezers hebben kennis genomen van het somber tafreel dienaangaande door de meesterhand van den Graaf de Montalembert geschetst, en bij 't aanschouwen van dat tafereel zal veler hart ongetwijfeld tot God verzucht hebben, dat die dagen van beproeving voor Christus' Bruid nimmer wederkeeren. Hoe intusschen kan het miskend en ontkend worden, dat zij leeft van goddelijk leven en gedragen wordt door goddelijke kracht, wanneer wij zien dat er slechts vijftig jaren verloopen zijn tusschen den tijd, dat haar toestand was gelijk die door den uitstekenden katholijken redenaar geschetst is, en het tegenwoordig oogenblik, waarop zij hare plaats hernomen heeft aan de spits der historie? Of kan de waarheid betwist worden der feiten, waardoor de Graaf de Montalembert het krachtvol en schitterend herleven konstateert der Kerk in de dagen, welke wij beleven? Onze lezers mogen daarover oordeelen bij 't lezen der volgende plaatsen uit zijn veelzins voortreffelijk werk, dat, indien wij de uitdrukking mogen bezigen, als *bulletin* van den vooruitgang der Kerk gedurende de laatste vijftig jaren, boven onzen lof verheven is. Doch onthouden wij onzen lezers niet langer het genot, dat de taal van den auteur ***Des intérêts catholiques au XIX siècle*** hun verschaffen zal. Zij herinneren zich, dat in het eergisteren door ons medegedeelde van het Eerste Hoofdstuk van zijn brokstuk werd, hij den staat der Kerk bespreekt op 1 Januarij 1800. Hij vervolgt aldus:

Er verloopt eene halve eeuw, en alles is van gedaante veranderd; overal wordt de Kerk erkend als eene mogendheid van den eersten rang. Door dezen ingeroepen met de warmte eener altoos trouwe liefde; door genen met de geestdrift eener nieuwe bekeering; door sommigen misschien ongaarne en tegen wil en dank; is er, al wordt zij dan ook door enkele blinden nog aangevallen, niemand die haar kracht, haar leven, hare vruchtbare onsterfelijkheid miskent. Op den door omwenteling en oorlog omgeploegden bodem van Europa, ziet men haar overal weder opbloeijen, zich uitbreiden, het verjeugdige hoofd om hoog heffen, en boven de lotverwisselingen der wereld zweven. Als de hoogste bergtoppen na den zondvloed, ziet men naauwelijks de wateren dalen, op nieuw die waarheden te voorschijn komen, die zij sedert achttien eeuwen verkondigt, en de instellingen, die zij op den onwrikbaren grondslag der goddelijke belofte gevestigd heeft.

Hervatten wij nu ons vroeger overzigt, en schetsen wij ter loops de sprekendste trekken van het nieuwe tafereel.

Voorzeker heeft het ongelukkige Polen die onafhankelijkheid niet herkregen, welke Paus Clemens XVIII in zoo treffende en gebiedende uitdrukkingen den verbasterde vorsten van het Westen aanbeval. Als een slagtoffer der smartelijkste verlatenheid ziet het nog den dageraad niet gloren dier vergoeding, waarop het regt zal hebben, zoodra het alle gemeenschap met den revolutionnairen geest zal hebben afgezworen. Doch voor elk die weet hoezeer de rampspoed de niet aan zich zelven wanhopende volken verheft; voor elk die de schatten van moed en onderwerping kent, welke sluimeren in die bedrukte gemoederen; voor elk die den krachtigen terugkeer tot de beoefening der godsdienst, de onbetwistbare verbetering der zeden, de onwankelbare trouw aan het ware geloof, bemerkbaar in elke klagt, in elken snik dezer onverdelgbare natie, heeft kunnen gadeslaan; kortom voor elk die aan regtvaardigheid en barmhartigheid gelooft, — is het onmogelijk de hoop op eene betere toekomst te laten varen en Polen voor altoos dood te wanen, in eene eeuw die Griekenland en Ierland zag herleven.

Na Polen is het Zwitserland, waar de blik van den Katholijk de meeste gronden van mismoedigheid vindt. Wat het schismatiek despotismus volbragt heeft aan de oevers van den Dnieper en Weichsel, dat bootst de godverloochenende revolutie na aan den voet van den St. Gotthard en van den grooten St. Bernard. De heiligschennis viert daar hare woede den toom; de kloosters, welker vroegste bewoners het aloude Helvetie hebben beschaafd, verdwijnen het een na het ander; in den naam der vrijheid wordt daar een brutale tyrannij uitgeoefend over weerlooze bevolkingen en over eene geestelijkheid, wie men niets anders dan eene al te groote getrouwheid zou kunnen verwijten. Maar het oude krachtige ras dier landlieden, schoon onderdrukt door de menigte, biedt hardnekkiglijk tegenstand aan de demagogie, dat wel op hunne personen en hunne bezittingen, maar niet op hun ontembaar gemoed drukt. Het bloed van den martelaar Leu, van dien Lucerner landman, die vermoord werd door het radikalismus, dat hij op het gebied der wettelijkheid zoo braaf verwonnen had; en de gevangenis en ballingschap van den Bisschop van Friburg, zullen als heilige panden van die liefde Gods, die alleen sterk is als de dood, geen onvruchtbaar zaad blijven. Daarenboven, bijaldien Lucern en de oudste kantons voor eenen tijd de prooi zijn geworden van den geest des kwaads, zoo heeft daarentegen Geneve, de metropool van het Kalvinismus, met huivering het Katholicismus wederom binnen zijne muren zien verschijnen. De wijzen uit die trotsche stad meenden al wonder schoon gewerkt te hebben, toen zij verkregen van het Weener Kongres, dat aan het huis van Savoije ontnomen katholijke gemeenten aan het kanton Geneve werden toegevoegd; zij berekenden niet dat zij, krachtens het door hunne vaderen uitgevonden beginsel van godsdienstvrijheid, dat nu tegen hen gekeerd is, zelven den vijand binnen de muren haalden. De H. Franciscus van Sales zou niet minder verbaasd hebben gestaan dan Theodorus Beza, indien men hun voorspeld had dat er twee eeuwen later in de stad van Kalvijn eene katholijke drukpers zou bestaan; dat men er twee katholijke kerken zou zien, en dat deze te klein zouden zijn om de menigte der geloovigen te bevatten!

Ongetwijfeld hebben ook de beide Zuid-Europesche schiereilanden Italie en Spanje, nog niet den ganschen kring der dwaling doorloopen; zij hebben de boete der vernedering nog niet ten eenemale doorgestaan. Langen tijd buiten of ten achteren in de Europesche bewegingen, door vreemden en heilloozen invloed beheerscht, en door oorzaken, die elders moeten onderzocht worden, uit haar geregelde loopbaan geworpen, zijn zij thans op het punt waar wij geweest zijn, en zij struikelen over de steenen des aanstoots, waarnaast wij weder zijn opgerezen. En evenwel hoeveel troostrijke en bemoedigende verschijnselen levert Spanje niet op? Door den inval van Napoleon teruggekomen tot het bewustzijn van zijne kracht en waardigheid, waaraan een langdurig en rampzalig despotismus het had doen twijfelen; en vervolgens even als in de bloedige gruwelen der revolutie en des burgeroorlogs gedompeld, zag het hoe het Katholicismus de beroering zijner Kerk, de ontheiliging en verbranding zijner kloosters, en den moord zijner monniken overleefd; nieuwe denkbeelden in filosofie en godsdienst baarden daar slechts parodien en ellendige namaaksels, welker naam slechts over de Pyreneen kwam, om bij de meesters in het vak den lachlust op te wekken. Alleen twee mannen van een uitstekenden geest hebben Spanje kunnen doen gelooven dat de dagen van zijn verval zouden ophouden; en die twee mannen zijn katholijk. De een, Donoso Cortes, heeft plotseling de aandachtige belangstelling van Europa opgewekt; de ander Balmes, overleden in den bloei zijner jaren, geschiedschrijver, filosoof, godgeleerde en bovenal een groot staatkundige, had al de behoeften en al de voorwaarden der hedendaagsche vrijheid en tevens al de gebreken eener demokratische maatschappij begrepen, en wist dat helder verstand van zijnen tijd te doen overeenstemmen met die onwankelbare verkleefdheid aan de onwrikbare onfeilbaarheid der Kerk, zonder welke geen Spanjaard waardig is tot het vaderland van Ximenes en van Calderon te behooren.

De katholijke terugwerking in Spanje zal daarom, hoe lang zij ook stil en onopgewerkt gebleven is, des te dieper doordringen, omdat zij zulke organen heeft gevonden. En zoo begrijpen haar ook de staatslieden, die dat land besturen, want zij hebben met Rome een konkordaat gesloten, zoo voordeelig als de H. Stoel sedert lang bij eene katholijke mogendheid heeft kunnen bedingen, en welks trouwe tenuitvoerlegging voor de Kerk van Spanje weldra schoone dagen zou doen herleven.

Het stelsel der konkordaten bestaat ook in Duitschland, maar trouweloos nagekomen, zijn zij daar niet toereikend geweest om de wonden der godsdienst in dat uitgebreide land te heelen. Daar zijn andere middelen, andere lessen noodig geweest: aan de lessen heeft het niet ontbroken, de geneesmiddelen zijn daarop gevolgd. En zie thans eens welk eene verandering, welk een vooruitgang! Het Duitsche Protestantismus, verpletterd onder de slagen van het rationalismus en van het pantheismus, die het heeft uitgebroeid, heeft zijne ziel verloren: het bestaat nog maar alleen als kunstmatig ligchaam, dat door de krachtige ondersteuning van den Staat nog gaande wordt gehouden. Het wezenlijke leven is daaruit ontvloden; eene leer heeft het niet meer, zij durft die niet meer onderwijzen. Men ga eens na wat er, in het vaderland van Luther, geworden is van die vermaarde leer der regtvaardiging door het geloof alleen, welke leer zoo gemakkelijk is, dat het te verwonderen is, dat zij niet het symbool is geworden van alle vrijgeesten en loshoofden der aarde; en toch, zij wordt nergens meer geleeraard. Men wage het eens de Duitsche Protestanten te tellen, die bereid zijn om de Augsburgsche Belijdenis in haren primitieven tekst te onderteekenen: men zou die allen in een gehucht kunnen huisvesten.

Er bestaat wel is waar een verstandig en moedig troepje Pietisten, die hun hoofd-kwartier te Berlijn hebben, en die van tijd tot tijd eene flikkering van waarheid en zelfs van regtvaardigheid jegens het Katholicismus laten ontsnappen; maar, zoo ik mij niet bedrieg, hebben zij meer politieke en militaire dan godgeleerde aanhangers, en zij vinden meer bijval op den troon dan onder het volk. Met uitzondering van deze, is het Protestantismus slechts een bloote naam meer, die tot masker dient van alle ontkennende en afbrekende theorien, welke de hedendaagsche filosofie ontwikkeld heeft.

[illegible] dat men geen Katholijk, en somtijds dat men geen Christen meer is. Te midden van dat stof der woestijn, rijst het Katholicismus op met zijne onveranderlijke leer en zijne strenge tucht, zoo als het daar stond in de Kerkvergadering van Trente, en zoo als tien geslachten van hervormers het vergeefs bestormd hebben. Het heeft de binnenlandsche oorlogen en de buitenlandsche overweldiging ongeschonden doorgestaan; het heeft diplomaten en regtsgeleerden getrotseerd; het heeft despoten en demagogen, Josef II en Robert Blum overleefd. Al wat het geschiktst scheen om het te doen bezwijken, heeft slechts gestrekt om het uit te breiden en te versterken. Het aloude gebouw van het heilige roomsche Rijk heeft, toen het ineenstortte, deszelfs meeste banden verbroken, en nieuwe wegen voor hetzelve geopend. De hatelijke stelregel van het oud germaansch regt, *Cujus regio illius religio*, die de uitbreiding der waarheid door gebiedsgrenzen belemmerde, en de volken noodzaakte blindelings de hartstogten en luimen hunner beheerschers te volgen (1), is afgeschaft; en Pruissen, een aantal katholijke gewesten bemagtigd hebbende, heeft zich genoodzaakt gezien met de Kerk te onderhandelen en haar toegang te verleenen tot gewesten, waar het ware geloof sedert drie eeuwen was buitengesloten.

Hessen, Saxen, Mecklenburg en al die landen, welke vroeger uitsluitend Luthersch of Kalvinistisch waren, hebben hetzelfde lot moeten ondergaan. Van alle kanten ziet men groepen van trouwe Katholijken zich nederzetten in de schaduw der [illegible] Kerken, die het Protestantismus overweldigd had, doch die het nimmer heeft kunnen vullen. Met trotsering van het menschelijk ontzag, van lage volkshoon en van de woede der rationalistische drukpers, leveren de adel en de letterkundige klassen, die beiden zooveel weder goed hebben te maken, talrijke en schitterende bekeeringen op. De beroemde graaf von Stolberg opende de reeks, die door den heer v. Florencourt niet zal gesloten zijn (2). Die beide namen verkondigen duidelijk dat de Kerk aan die overgangen eenige harer beroemdste verdedigers, onverzaagdste kampvechters, schrijvers, geschiedkundigen en leeraars van uitstekende verdiensten te danken heeft, terwijl de ketterij, in Duitschland evenmin als elders, aan het Katholicismus *een enkelen naam* ontroofd heeft, die waardig is betreurd of genoemd te worden.

(1) Krachtens dat beginsel, bevestigd in den Passauer vrede in 1552, moesten de inwoners van den Pfaltz in 27 jaren tijds (1556–1583) viermaal van godsdienst veranderen, onder vier opvolgende keurvorsten van den Pfaltz.

(2) Wij herinneren ons nog o. a. de prinses Galitzin, die in het begin dezer eeuw te Munster het middelpunt eener zoo merkwaardige beweging was; Adam Müller; de geh. inraad Schlosser; de welsprekende publicist Jarke; de geleerde en moedige professor Phillips; gravin Ida Hahn Hahn, die hare bekeering verhaald heeft in het schoone werk: *Van Babel naar Jeruzalem*. Hurter, zoo beroemd door zijne geschiedenis van Innocentius III, enz. enz.

Maandag jl. is te Londen voor de Regtbank der Koningin, (*Queens Bench*) onder voorzitting van Lord Campbell, de den 15 dezer begonnen behandeling van het proces van Achilli tegen den Eerw. Dr. Newman voortgezet. De zoo diep verongelijkte Katholijke priester was zelf daar bij de teregtzitting tegenwoordig en werd vergezeld door den graaf van Arundel en Surrey, door eenige leden van het Huis der Gemeenten en eene menigte aanzienlijke Katholijke geestelijken. Aangaande het in die zitting verhandelde meldt de *Globe* van den 23 dezer dat de akte van beschuldiging en het resumé van Lord Campbell zijn voorgelezen, alsmede dat Sir Alexander Cocqburn, advokaat van Dr. Newman, heeft aangedrongen op een nieuw onderzoek der zaak, vermits eene Engelsche jury nog nimmer een verdikt had uitgebragt onder den invloed van *zoo groote vooroordeelen*, waarop het openbaar Ministerie bemerkte, dat ofschoon zoodanige aanvrage binnen de eerste vier dagen der zitting had behooren gedaan te zijn, het den heer Cocqburn vrij stond een nieuw proces te vragen, indien hij oordeelde dat de uitspraak der jury *tegen allen schijn van billijkheid* was gedaan. De advokaat deed in dien geest zijne konklusien, die door het hof zijn aangenomen. Men verwacht dus eene herziening van dit belangrijk regtsgeding.

Men schrijft ons uit Nieuwkoop, dd. 23 Nov.: »Heden had alhier de plegtige inwijding plaats van de nieuwe R. K. Kerk, door den Hoog Eerw. Heer E. S. van der Haagen, Aartspriester van Holland en Zeeland, geadsisteerd door den Zeer Eerw. Heer A. G. Quant, Landdeken van Rhijnland en eene talrijke Priesterschaar. Alle hooge autoriteiten dezer plaats waren daarbij tegenwoordig, terwijl de Eerwaarde Heer J. Bots, Kapellaan te Amsterdam, eene treffende en toepasselijke redevoering uitsprak."

Wij vernemen, dat de bouw der nieuwe Lieve Vrouwe kerk, op de Keizersgracht alhier, heden middag is aangenomen door den heer van Berkum, van Utrecht, [illegible]

Bij de gisteren te Tiel gehouden herstemming, voor een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, tusschen de heeren Mrs. J. M. de Kempenaer en J. A. A. Leemans waren 1091 geldige stemmen uitgebragt; daarvan bekwam de heer Leemans 614, de heer de Kempenaar 477 stemmen. De heer Mr. J. A. A. LEEMANS is alzoo tot lid der Tweede Kamer voor dit distrikt verkozen.

Te Amersfoort zijn tot leden der Kamer van Koophandel en fabrieken herkozen de heeren H. G. v. d. Bergh en G. Hubers Dz.

Te Breda de heeren H. J. Bouwens, F. A. v. Beuth en P. J. v. d. Goorbergh.

Te Leeuwarden zijn tot leden der Kamer van koophandel en fabrieken verkozen, de heeren: K. Wybrandi Jz. J. G. Heuveldop en H. G. Knorre.

Te Middelburg is tot lid van den gemeenteraad verkozen de heer Mr. P. J. G. v. Diggelen.

Z. M. heeft den kol. J. D. Musquetier, kommandant en inspekteur van het korps mariniers, eervol van het gezegde korps afgevoerd, [illegible] zijne plaats benoemd de kapitein-luitenant ter zee G. G. Zoutman.

Nog zijn bij het korps mariniers bij anciënneteit bevorderd, tot 1 luits, de 2de luits.: F. G. H. Hornbostel, L. F. Geill, J. P. H. Sesseler, T. G. Corbelijn, en tot kapitein-administrateur, [illegible] kwartiermeester [illegible]

Het *Staatsblad* N° 202 bevat het besluit van den 24sten November 1852, houdende intrekking van het Kon. besluit van 29 Aug. 1817 en nadere wijziging van dat van den 15 Nov. 1825, nopens de kustvisscherij in de provincien Zuid- en Noordholland.

Ofschoon de aanschaffing van de onderscheidingsteekenen voor burgemeesters min kostbaar te achten is, heeft echter de minister van Binnenl. Zaken de gemeentebesturen in overweging doen geven, om die onderscheidingsteekenen voor gemeenterekening aan te schaffen, blijvende alzoo die teekenen haar eigendom, welke omstandigheid welligt zoude leiden tot voorkoming van verdeeldheid bij eventueele aftreding van burgemeesters.

De minister heeft met ernst op de zaak aangedrongen.

Den 23 dezer is de zaak van de stad Leiden tegen den Staat, wegens den eigendom van het Haarlemmermeer, voor de regtbank alhier behandeld. Mr. S. P. Lipman is voor de stad Leiden opgetreden. Het heeft daarbij geenszins de hoofdzaak, doch alleen de produktie van stukken gegolden. Den 7 Dec. e. k. zal het openbaar ministerie zijne konklusie voordragen.

ZUTPHEN, 23 Nov. Uit eene vrij zekere bron vernemen wij, dat baron Schimmelpenninck van der Oije, met den 1sten Jan. 1853, als kommissaris des Konings in Gelderland zal worden vervangen door baron Sloet, thans griffier der Staten in die provincie. (*N. R. C.*)

's HERTOGENBOSCH, 23 November. Het heeft H. M. de Koningin behaagd, aan de vereeniging van den H. Vincentius a Paula hier ter stede een prachtig geschenk te zenden, om te dienen tot prijs voor de binnen kort door die vereeniging te houden loterij.

[illegible]HAGE, 24 Nov. Naar men verneemt, [illegible] Prins Hendrik in de volgende week uit Luxemburg in de residentie terug verwacht.

— De pleidooijen in de zaak van het huiszittenhuis te Leiden, die heden voor het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland zouden zijn gehouden, zijn voorloopig uitgesteld tot 30 Maart aanstaande. Naar men wil, zouden er onderhandelingen tot schikking plaats hebben.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal is bijeengeroepen tegen Dingsdag den 7 December aanstaande.

— De Koning heeft met het grootkruis der orde van den Nederl. Leeuw begiftigd Z. Exc. den graaf Buol Schauenstein, minister voor de buitenlandsche zaken in het Keizerlijk Huis van Z. M. den Keizer van Oostenrijk; met het Kommandeurs-Kruis derzelfde orde Z. Exc. den baron van Doblhoff, Oostenrijksch gezant bij het Hof der Nederlanden en met het Ridderkruis derzelfde orde graaf Paer, sekretaris der Oostenrijksche legatie te 's Hage.

— H. M. de Koningin-Moeder heeft gister avond Mevrouw de baronnesse de Malaret in bijzonder gehoor ontvangen.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Woensdag 24 November.

In deze zitting heeft de Kommissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot aanvulling der wet tot regeling der [illegible]

Daarop zijn de algemeene beraadslagingen aangevangen over hoofdstuk V (*Binnenlandsche Zaken*) en ten einde gebragt, waarna de artt. 1 tot en met 49 onveranderd zijn aangenomen.

De voortzetting der beraadslaging is bepaald op morgen ochtend ten elf ure.

Tevens heeft de trekking der afdeelingen voor de maanden November en December plaats gehad, en zijn door de sektien benoemd tot voorzitters de heeren: Godefroi, van Hall, van Hoëvell, Sloet tot Oldhuis en van Doorn, en tot ondervoorzitters, de heeren: van Goltstein, Dirks, ter Bruggen Hugenholtz, Poortman en Baud.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 November. Heden bevat de *Moniteur* den uitslag der verkiezingen in het departement der Seine. Het aantal ingeschreven kiezers bedroeg 316,501 en dat der ingeleverde stembriefjes 270,710; daarvan verklaarden zich 208,615 *voor* en 53,617 *tegen* de herstelling van het keizerrijk.

Het blad deelt te dien opzigt een vergelijkenden staat mede van den afloop der verkiezingen in het departement der Seine in 1848, 1851 en 1852; daaruit blijkt, dat den 10 December 1848, 108,484 kiezers zich *voor* en 143,711 zich *tegen* Lodewijk Napoleon verklaarden; den 20 December 1851, 197,091 *voor*, 97,511 *tegen*; den 22 November 1852, 208,615 *voor*, 53,617 *tegen*; waaruit dus blijkt, dat hij in de algemeene opinie hoe langer zoo meer is gerezen.

Voorts bevat de *Moniteur* eene menigte opgaven van den gedeeltelijken uitslag der verkiezingen door het geheele land. Daaruit blijkt, dat zich, met uitzondering van het dep. der Seine, reeds ongeveer 350,000 kiezers *voor* en 60,000 *tegen* het herstel des Keizerrijks verklaarden. Ten slotte deelt de *Moniteur* vele gunstige rapporten mede nopens den loop der verkiezingen.

[illegible] thans houdt men, het er voor, dat het Keizerrijk den 2 [illegible] geproklameerd zal worden en, niet later. [illegible] vermeerdering de bedrijvigheid, die in den afgeloopen [illegible] steeds in den handel heerscht, niet storen [illegible] gunstige politieken toestand.

— Het schijnt zich te bevestigen, dat de heer Troplong zal benoemd worden tot vice-president van den Senaat, en dat hij alzoo prins Jerome zal vervangen. De heer Troplong zou gelijktijdig de funktie bekleeden van president van het hof van kassatie.

— De admiraal Cecille zal waarschijnlijk tot lid van den Senaat benoemd worden.

— Uit Amboise wordt geschreven, dat Abd-el-Kader, ten einde zijne erkentelijkheid aan Lodewijk Napoleon te betuigen, zich bij den maire van Amboise vervoegd heeft, met verzoek, om met zijn gevolg mede te mogen stemmen tot herstel van het keizerrijk. Dit verzoek toegestaan zijnde, heeft Abd-el-Kader werkelijk met zijn gevolg ten gunste van het herstel des Keizerrijks gestemd.

— De heer Thiers is heden naar Londen vertrokken; men verwacht hem evenwel binnen veertien dagen alhier terug.

MADRID, 18 Nov. Morgen zal er eene plegtige handkus ten hove plaats hebben, ter gelegenheid van den geboortedag der Koningin; de beurs zal te dier gelegenheid gesloten blijven.

ENGELAND.

LONDEN, 23 Nov. Gisteren verklaarde Lord Derby, in het Huis des Lords, op eene interpellatie van Lord Panmure, dat het gouvernement er geene zwarigheid in zag, om het glazen paleis te Sydenham, onder zekere bepalingen, des Zondags, voor het publiek open te stellen; op eene interpellatie van Lord Shaftesbury, aangaande de bijeenroeping van het Huis, na de kersvakantie, antwoordde de minister dat ten deze niet van den gewonen regel zou afgeweken worden. Het Huis had vóór de kersvakantie te beraadslagen over de noodzakelijkheid van eenige verandering in het bestaande handelstelsel, ten einde voor altijd den strijd over het beschermend stelsel en den vrijen handel, te doen ophouden. Spreker zeide zeer goed te weten, dat een genoegzaam aantal leden gezind was de regering te ondersteunen; het resultaat der jongste verkiezingen had hem evenwel overtuigd, dat elk voorstel tot eene wijziging in het tegenwoordig handelsstelsel met eene overgroote meerderheid zou worden afgekeurd. Onder die omstandigheden had spreker het zijn pligt geacht der Koningin het stelsel van onbelemmerde mededinging te moeten aanbevelen. Na deze verklaring had de Regering hare werkzaamheden kunnen staken, doch zij wilde eer het budget aanbieden, opdat het volk kon oordeelen over opregtheid en harer bedoelingen. Wel was er in het Huis der Gemeenten eene poging gedaan, om hevige diskussien uit te lokken, doch het ware beter, dat men niet zoo zeer overwoog hoe eene kabinet omver te werpen, maar wel hoe er een zamen te stellen, ingeval het mogt omvergeworpen [illegible]

[illegible] de *Convocations*, zag Lord Derby, niettegenstaande de drie zittingen, het benoemen van een komité enz. nog niets anders, dan de gewone jaarlijksche toedragt van zaken, die geen tusschenkomst van het gouvernement vereischte. De Kroon had het regt, om de *Convocations* bijeen te roepen, en de aartsbisschop van Kanterbury dat van haar te prorogeren. De minister beschouwde het zitting houdende komité als krachteloos, niet officieel. De Kroon kon dus niet tusschen beide komen, als niet officieel bekend gemaakt zijnde met de vorming van het komité, enz. De vraag: Wat zal de regering in deze netelige zaak doen? blijft dus nog onbeantwoord. Zeker is het dat zij niet doortastend schijnt te willen handelen.

In het Huis der Gemeenten vroeg de heer Napier verlof tot het indienen van vier wetsontwerpen, tot verbetering der landerijen in Ierland. Spreker toonde de moeijelijkheid aan, om een wetboek zamen te stellen, waardoor de betrekking tusschen leenheer en pachter in Ierland kon geregeld worden, en ontwikkelde voorts zijne ontwerpen ten opzigte van de leniging der rampen van den landbouw. Het Huis stond aan den heer Napier zijn verzoek toe.

— De *Morning Herald* berigt, dat ll. Zaturdag bij Lord Malmesbury, sekretaris van Staat voor buitenl. Zaken, eene zeer belangrijke overeenkomst is gesloten tusschen Engeland, Frankrijk, Rusland, Beijeren en Griekenland, welke de Grieksche konstitutie in overeenstemming brengt met het traktaat van 1832, waarbij de onafhankelijkheid der Grieksche monarchie, onder een katholijk vorst in het Huis van Beijeren door de drie groote mogendheden wordt gewaarborgd.

De *Morning Herald* herinnert thans dat vermits Koning Otto katholijk was, dit aan zijne Grieksche onderdanen een gestadige steen des aanstoots was. De Grieksche natie had alzoo sedert eenigen tijd eene staatsregeling gemaakt, die door Koning Otto was aangenomen, en daarin verklaard dat geen vorst de kroon zou mogen aanvaarden, zoo hij niet verklaarde tot de Grieksche Kerk te behooren. Een vorst uit het katholijke Huis van Beijeren kan dus nimmer den Griekschen troon beërven, tenzij hij zijne godsdienst afzwere en het Grieksche schisma omhelze. Om dit te bewerken noodigde de Engelsche regering Frankrijk en Rusland uit in eene onderhandeling te treden, welke geëindigd is met de bovenstaande overeenkomst die thans gesloten is, en waarbij de vorsten van het Beijersche Huis zich, ofschoon ongaarne, verbonden hebben om voor zich en hunne kinderen de voorwaarde aan te nemen van de Grieksche godsdienst te omhelzen, indien zij, door den dood van Koning Otto, die geene kinderen nalaat, tot den Griekschen troon geroepen worden. De *Morning Herald* verheugt zich bovenmate over dit resultaat der diplomatieke onderhandelingen.

Het is ligt te begrijpen dat het Engelsch fanatismus zich verheugt over deze streek, aan een katholijk vorstenhuis gespeeld, maar nog meer blijdschap kon Keizer Nikolaas aan den dag leggen, over een traktaat, waarbij de Grieksche natie door een naauwer band aan Rusland verknocht wordt, dat dezelfde godsdienst belijdt, en waarvan hij, Keizer, het geestelijk opperhoofd is.

Het kon niet regt opmerkelijk schijnen, dat Engeland eene mogendheid als Oostenrijk niet mede uitgenoodigd heeft, tot het voeren der onderhandelingen over deze zaak; maar het kan volstrekt niet meer bevreemden, als men bedenkt dat Oostenrijk, bij uitnemendheid katholijk zijnde, het thans verkregen resultaat zeer zeker onmogelijk zou hebben gemaakt.

— De algemeene aandacht is zeer gespannen over de motie van den heer Villiers, uit naam der voorstanders van den vrijen handel en over het daarin voorgestelde amendement van den heer d'Israeli. Het onderscheid tusschen beide voorstellen bestaat daarin, dat de heer Villiers de regering op eene regtstreeksche wijze wil verbinden, terwijl de heer d'Israeli dit slechts voorwaardelijk wil doen.

— *Per telegraaf.* De diskussie over de motie van den heer Villiers, in het Huis der Gemeenten, heeft gisteren den geheelen avond geduurd en is niet geëindigd, maar verdaagd tot Donderdag. Achtereenvolgend hebben de heeren Villiers, d'Israeli, Bright, Sir R. Peel en Lord Palmerston het woord gevoerd. De laatste stelde een amendement voor, strekkende tot geheele en volkomen erkenning van het vrije handelstelsel, en wel in bewoordingen, voor het ministerie nog onaannemelijker dan de motie van den heer Villiers.

— De Koningin gaf eergisteren avond een diner aan de officieren van het vasteland, die hunne respektive gouvernementen bij de begrafenisplegtigheid van den hertog van Wellington hebben vertegenwoordigd.

— Baron Bentinck, Nederlandsch gezant alhier, werd gisteren door Lord Derby ten gehoore ontvangen.

— Volgens berigten ontvangen uit New York tot 9 dezer, had een hevige storm op het Erie-meer gewoed, die vele menschenlevens heeft gekost en waarbij een aantal schepen verongelukt zijn.

— De dagbladen der Unie bevatten het berigt, dat in de Vereenigde Staten het plan beraamd en de uitvoering nabij zoude zijn, om St. Domingo met eene zich als landverhuizers voordoende schare onderneminde lieden te vermeesteren en van daar een nieuwen aanval op Cuba te ondernemen.

De generaal Franklin Pierce had, volgens een berigt uit Concord, New-Hampshire, de tijding van zijne benoeming tot president der Unie, zeer kalm ontvangen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 24 Nov. Men verneemt, dat de Deensche erfopvolgings-kwestie binnen kort door de bondsvergadering behandeld zal worden.

— Men schrijft uit Stockholm, dat de toestand des Konings nog zeer ongunstig is. Prof. Huss is in aller ijl uit Parijs ontboden.

— Men schrijft uit Frankfort: De hoop op eene spoedige schikking ten aanzien van de tolkwestie, neemt weder toe. Naar men van goeder hand verneemt, zoude men van de zijde der gekoaliseerde staten afgezien hebben van den eisch, betreffende het vaststellen van een termijn voor de invoering der Duitsch-Oostenrijksche tolvereeniging.

— Te Petersburg heerscht de cholera. Den 12den werden niet minder dan 45 menschen door die ziekte aangetast.

BERLIJN, 24 Nov. De questie der Eerste Kamer is door het ministerie vastgesteld. Er zal worden voorgesteld, de benoeming der leden aan den Koning over te laten. Men verzekert, dat de koning in persoon de Kamers zal openen.

— De *W. Zeitung* bevat de wapenwet, welke men als een voorlooper beschouwt van de aanstaande opheffing van den Staat van beleg in Oostenrijk.

— De *Lloyd* meldt, dat de tolkonferentie deze week dagelijks zittingen heeft gehouden.

ITALIË.

De Sardinische Kamers hebben hare werkzaamheden hervat. In de Kamer van Afgevaardigden is een ontwerp ingediend om een nationaal gedenkteeken op te rigten voor Koning Karel Albert. De meerderheid der sektien heeft zich daartegen verklaard.

Over het eiland Sardinie zijn tijdingen uit Tunis ontvangen, die, volgens de *Coriere mercantile*, het berigt bevestigen, dat de Bey [illegible] zoowel het Engelsche als Fransche eskader zich voor Tunis bevinden.

In alle kerken van Piemont is een herderlijke brief voorgelezen, waarin de Bisschoppen, op straf van den kerkelijken ban, het lezen verbieden van het werk van prof. Nuytz, getiteld: *aan mijne medeburgers*, alsmede het lezen der dagbladen *Gazetta del Popolo*, *Opinione*, *Strega*, *il Fischietto*, *Italia e Popolo* en *Monitore dei communi Italiani*.

Volgens een korrespondentie der *Belgische Indépendance*, zou men bij de instruktie, ten gevolge van den moordaanslag tegen Baldasseroni, bewijzen ontdekt hebben van het bestaan van genootschappen, met het doel van een aantal moorden te begaan om de demokratie te doen zegevieren. De groothertog heeft strenge veiligheidsmaatregelen verordend.

Uit Palermo wordt gemeld, dat de Etna nog steeds vuur en lava uitwerpt, doch met minder hevigheid.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 Nov. De heer Lelievre, rapporteur voor het wets-ontwerp betreffende de drukpers, houdt zich bezig met het opstellen van zijn rapport.

— Men beschouwt de konversie der 5 pCts. rente reeds als eene zekere zaak.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 25 November.

BEVALLEN (24 Nov.): J. D. Bohlander, geb. Hohenkerk, Z. - M. C. Amesz, geb. Rikke, D. - L. A. Gunst, geb. Satorius, Z. - A. M. H. Spin, geb. Meijer, D.

OVERLEDEN (20 Nov.): J. Rigterink, geb. Willink, 44 j. — (21 Nov.): D. Bredenberg, 48 j. - C. J. Cocx, 60 j.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56	Livorno	2/m.	f 38 1/2
„	zigt	„ 56 1/4	Napels	„	„ 81 1/8
Bordeaux	2/m.	„ 55 5/8	Petersburg	„	„ 1,86
„	1/2/m.	„ 55 7/8	Weenen	6/w.	„ 30 1/4
Madrid	3/m.	„ 243	Augsburg	„	„ 35 1/8
Cadix	„	„ 243	Frankfort	„	„ 99
Seville	„	„ 239	Hamburg	2/m.	„ 35 3/16
Bilbao	„	„ 240	„	zigt	„ 35 7/16
Lissabon	„	„ 41 3/4	Londen	2/m	„ 11,77 1/2
Porto	„	„ 41 3/4	„	zigt	„ 11,82 1/2
Genua	2/m.	„ 46 1/4	Rotterdam		„ 1/8

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		24 NOV.		25 NOV.	
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		63 [illegible]	[illegible]		
Dito Dito	3	77	76 7/8	77	76 7/8
Dito Dito	4	95 3/16	95 1/8	95 3/16	
Dito Obligatien O. I.	4	94 5/8			
Amortis. Syndic.	3½				
Handel-Maatschappij	4½	117 3/4	118	119	
Aand. Rijn-Spoorweg.		101			
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½	53 1/4	53 1/2		
Dito bij Rotsch. en Volksv		53 1/2	53 3/4	53 7/8	
FRANKRIJK, Obligatien.	3	78 1/4	78		
SPANJE Nieuwe	1	24 13/16	24 11/16	2[illegible] 3/4	
Dito	3	50 9/16			
Dito Binnenl. à 6/m.		45 3/8	45 1/2		
Coup. Bewijzen.		3 3/4	3 11/16		
Amortisable Schuld					
PORTUGAL te Londen	5	41 3/16	41 3/16		
Dito Dito	4	37 11/16	37 3/4		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	107 7/8	108		
Dito Dito 1828 en 1829		106 1/2			
Cert. bij d°. 1831 en 1833					
Dito	4½	101 11/16			
Dito bij *Hope*	4	91 [illegible]			
Dito bij *Stieglitz en C°.*		91 3/16	91 1/4		
Dito bij id. 5de Serie	4	91 1/8			
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		71 1/4			
POLEN, Certifikaten	4	85 1/2	85 1/2		
Dito Aand. à fl. 500		162			
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4 3/16	4 1/4	4 5/16	
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 f					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	77 5/8	77 9/16	77 5/8	
Dito 1847	2½	40 7/16			
Dito 1851	2½	40	40		
Dito 1849	5	91 1/2	91 3/8		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*					
Dito	4	70			
Letter B	5	90 7/8	91		
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito 250					
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5	99 3/8			
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	[illegible]				
MEXICO Nieuwe	3	24 1/2	24 11/16	25	
VENEZUELA à £ 100	3½				
GRENADA à £ 100	2	21 [illegible]			
Dito Uitgestelde		11 5/8	11 [illegible]	11 3/8	
ECUADOR à £ 100		4 3/16	4 [illegible]		

[1]Binnenl. fondsen blijven onveranderd met weinig affaire. In Spaansche 1 pCt. was de handel vrij levendig en blijven na eene neiging tot achteruitgang weder onveranderd. Overigens leverde de markt in Buitenl. fondsen niets meldenswaardigs op, alleenlijk blijven Oostenrijksche en Belgen zeer gezocht. Alle de genoteerde Amerik. fondsen waren iets williger, met vrij veel affaire.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 24 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 57¼; 1840, 5 pc. 100; 1848, 100; 1852, —; Spanje 1 pc. 24 7/16; Binnenl. 3 pc. 45⅝; Rom. Leening 1835 98.

PARIJS, 23 Nov. Fransche 3 pc. 84,60; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 106,90; Schatk. —,—; Bank-Actien 2980,—; Belg. 1840, 5 pc. —; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —, 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50¾; Binnenl. 3 pc. 46; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849, 985,—; 1851, —,—; Haïti —,—; Rom. Leening 1850, 100½.

MADRID, 18 Nov. Spanje 3 pc. 46¾; Ardoins 1 pc. 25 9/16; Uitg. Schuld 6; Comité-Bewijzen 3.

LONDEN, 23 Nov. Cons. kont. 101⅛ a 101¼; op tijd 101⅛ a 101¼; Braz. 102 a 103; 1829/39 101½ a 102½; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 106½ a 107; Ecuad. 4⅛ a 5; Gren. 22 a 22[illegible]; Uitgest. 11¼ a 11¾; Mexiko — a —, Nieuwe 25⅝ a 25⅞; Peru 4½ pc. 103 a 104; Uitgest. 62 a 63; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119, (N.) 4½ pc. 104¾ a 105¼; Portugal 5 pc. 40 a 41; 4 pc. 37¾ a 38¼; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 25 a 25⅛; 3 pc. 52 a 52¼; Coup. cert. 3⅝ a 3⅞; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 65½ a 66; id. 4 pc. 97 a 97½; Venez. — a —; Uitg. — a —.

WEENEN, 22 Nov. Met. 4½ pc. 84½; 5 pc. 94⅞; Bank-Actien 1332.

BERLIJN, 23 Nov. Schuldbr. 3½ pc. 93¾; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¼; Pools. 4 pc. 90½; Loten fl. 200 22¼; id. fl. 300 157; id. fl. 500 91; Amsterdam zigt 143¼g, id. 2/m. 142¾g.

HAMBURG, 23 Nov. Rusl. Eng. Leen. 112½; Stiegl. 4 pc. 91; Spanje 1 pc. 23½; Binnenl. 3 pc. 42⅛.

FRANKFORT, 23 Nov. Met. 5 pc. 81¼; 4 pc. 64½; 2½ pc. 40⅞; Bank-Actien 1372; Darmst. Loten fl. 50 90⅜; id. fl. 25 31⅛; Badensche Loten fl. 50, 66⅛; id. fl. 35, 38⅛; Nassausche 28½; Holl. 2½ pc. 63¾, Werk. Sch. 4 pc. 95½; Sijndic. 3½ pc. 94½.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 24 Nov. Rogge: Verkocht: 143/2 ℔ Archangel f 185 6/w. — Moutwijn f 17,25; Jenever f 20,75; Amst. Proef f 22,—, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

ANTWERPEN, 24 Nov. *Koffij.* Zonder noemenswaardige handel. Men spreekt slechts van een partijtje Java. *Granen.* Met [illegible] ... Een lading blond Havana is gedaan tot 22 s. 6 d. voor N° 13, en eene dito gemeen wit Bahia tot 19 s. 6 d. *Geraffineerd.* Gestampte voor uitvoer minder gevraagd, doch lager prijs wordt niet aangenomen.

Koffij. Native Ceylan stil; 233 z. golden in veiling 46 s. 6 d. voor goed ord. minder aanvoer. Plantage ferm doch met weinig handel.

Rijst. De markt is ferm met goeden omzet.

Granen. Tarwe weinig ter markt tot volle prijzen. Vreemde met neiging tot rijzen.

Talk ferm. Y C ter beurze en tot einde des jaars 47 s. 9 d. a 48 s.

LIVERPOOL, 22 Nov. *Katoen.* De markt was heden fermer met levendige vraag doch zonder prijsverandering. De berigten omtrent den oogst luiden gunstig.

SCHEEPSTIJDINGEN.

STAVANGER, 12 Nov. Het schip Johanna Maria, kapt. Schummelketel, v. Amst. n. Dantzig, is wegens tegenwind, in eene omliggende haven binnengeloopen.

VLISSINGen, 23 Nov. Het schip Neerlands Welvaren, kapt. Hansens, v. Marseille alhier binnen, is zwaar lek en moet lossen.

LUBECK, 22 Nov. Het schip Tjapke Schuringa, kapt. Drent, van Stockholm met ijzer naar Holland, is bij Bornholm gezonken, doch het volk gered.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 24 Nov. J. A. Holm, Straat Sunda, Batavia. - A. Velthuis, Zwolsche Diep, Odessa.

UITGEZEILD:

TEXEL, 24 Nov. G. van Eyk Menkman, Koning Willem II, Akijab. - A. F. Giesse, Isis, San Fransisco.

HELVOET, 24 Nov. A. Klok, [illegible] Goede, Panama, Cadix.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 5 Sept. op 28° 3' Z.Br. 36' W. L. Graaf van Nassau, kapt. Sanders van Amst. naar San Francisko.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Straat Sunda, Holm 3200 b. Rijst, James Barge.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Neerlands Koningin, Kramer: 4287 b. Koffij, 2362 k. Suiker, 773 sch. Tin; 1009 boss. Bindr. N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 25 Nov. in lading naar:

Keulen	N. Schneckenberger, Johanna.
„	H. Berns, Colln N°. 27.
Mainz	B. Kierschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim	N. Reis, Beauharnais.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Frankf. & Coblenz	H. Attenbrun, Amsterdam am Weenen.

KEULEN, 24 Nov. in lading naar:

Amsterdam	Kapt. v. Loosen Kolln n°. 9.
Rotterdam	„ Schuller „ „ 30.

Rijnhoogte ARNHEM 24 Nov. 3 el 43 duim. KEULEN 24 „ 13 vt. 5 „

Voor het door den brand te Acquoy ongelukkig geworden huisgezin, is nader ontvangen:

Door tusschenkomst van den Eerw. Heer J. Thuring, Pastoor te Rhenoy:

Van N. N. twee coupons f 2.47½ en f 1.98, f 4.45½. Van den Eerw. Heer N. N. f 3.

Te zamen f 7.45½

Door tusschenkomst van den Eerw. Heer J. G. Wennekendonk, Pastoor te Amersfoort:

Uit 's Hage een muntbillet N° 73690 . . „ 10.00

Te zamen „ 17.45½

Bedrag der vorige opgave „ 207.62

Te zamen f 225.07½

ADVERTENTIEN.

(2419) Heden overleed alhier, tijdig voorzien van de laatste H. H. Sacramenten, na eene langdurige ziekte, Mevrouw HELENA MARIA UHRMEESTER, Wed. den Heer JOANNES MEULMAN Gz.

AMSTERDAM, 21 November 1852.

Eenige kennisgeving.

STOOMBOOT

Willem de Eerste en Koningin der Nederlanden,

varende in het Beurtveer tusschen

NIJMEGEN en ROTTERDAM,

[illegible] tot en met Zaturdag 27 dezer, en daarna *om den anderen dag*, als volgt:

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM, den 29 November, 1, 3 en 5 December en zoo vervolgens, 's morgens ten 7 ure.

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN den 28 en 30 November, 2, 4 December en zoo vervolgens, 's morgens ten 9½ uur. Zullende de Dienst voor dit jaar eindigen met Vrijdag 24 December. (2410)

Gouden en Zilveren Borduurwerken, Galonnen, Franjes, Kwasten, rijk gewevene Stoffen, enz.

Ontvangen bij een assortiment, **ZIJDEN STOFFEN** voor Kerksieraden, **PAARSCHE KRUIZEN** voor Kasuivels en **GARNITUREN** voor Kappen, Franjes, Toga-Sjerpen, Morée Zijde en Grain d'Orgue, enz. enz.

Reguliersbreestraat, N° 68, te AMSTERDAM. W. A. VAN GENNIP, *Borduurwerker.* (2418)

Bij den Uitgever dezes zijn nog verkrijgbaar:

LESSEN en EVANGELIEN

GELIJK DEZELVE DOOR HET GANSCHE JAAR, ONDER DE [illegible]DIENST [illegible]

OP NIEUW VERTAALD

DOOR

M. A. VAN STEENWIJK, Pastoor te Amsterdam.

Verbeterde Uitgave.

Het is bekend, dat in de eerste uitgave van dit werk vele onnaauwkeurigheden waren ingeslopen, welke alle in deze uitgave VERBETERD zijn, zoodat men thans dit werk als een der beste Evangelieboeken kan beschouwen, terwijl het zich ook bijzonder aanbeveelt door duidelijken druk, en versierd is met eenen fraaijen titel in staal gegraveerd.

NB. De prijs van de eerste uitgave was ingenaaid f 3. Deze kost thans f 1.80, kunnende dezelve mede in verschillende soorten van banden geleverd worden.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.